

Täysistunto

Torstai 26.1.2023 klo 15.59—18.50

5. Lakialoite laeiksi opintotukilain ja tuloverolain 92 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Lakialoite LA 77/2022 vp Sari Essayah kd ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. — Keskustelu, edustaja Essayah.

Keskustelu

18.08 **Sari Essayah kd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joku ehkä saattaa nyt kokea sellaisen déjà-vu-ilmion, että eikös viime viikolla keskusteltu tästä opintotukilain ja tuloverolain väliaikaisesta muuttamisesta eli niin sanotusta alueellisesta opintotukilainan hyvityksestä. Kyllä, tästä keskusteltiin, edustaja Hanna Huttunen teki lakialoitteen, ja edustaja Hanna Huttusen kanssa suurin piirtein samanaikaisesti ennen joulua olimme tämän asian kanssa liikkeellä.

Niin kuin varmasti muistamme, hallitushan kriisiytyi jälleen kerran tuossa ennen joulua ja siellä pöydässä olevia esityksiä lähdettiin puolin ja toisin vetämään pois, ja yksi näistä esityksistä, joka ehdottomasti olisi ollut hyvä viedä tällä kaudella eteenpäin, on nimenomaisesti juuri tämä opintotukilain ja tuloverolain väliaikainen muuttaminen. Tällä olisi tarkoitus nimenomaan hyvittää opintolainoja niille henkilöille, jotka muuttavat näille tietyille harvan asutuksen alueille. Kun kuulin tästä, että hallitus ei tätä hallituksen esitystä ole viemässä eteenpäin, niin meillä ryhmässä teimme päätöksen, että teemme tämän oman lakialoitteemme tästä, ja tämä on myöskin osa kristillisdemokraattien huomenna julkaistavaa vaaliohjelmaa. Sitten todellakin edustaja Hanna Huttunen oli myöskin pahoillaan siitä, että tämä hallituksen esitys vedettiin pois, ja hän täällä talossakin keräsi ihan ison joukon nimiä. Itsekin lähdin mukaan siihen ja sanoin hänelle, että meillä on todellakin nyt hyvin samanlainen ajatus tästä asiasta, mutta haluan tukea myös tätä sinun aloitettasi, että paremmin se on, että mahdollisimman monta kertaa tätä asiaa täällä talossa vielä nostetaan esille ja viedään eteenpäin, jotta tämä pääsisi toteutumaan.

Meillä Suomessa on tosiaan paljon muuttotappiokuntia, ja on iso haaste tulevaisuudessa se, että asukkaat siellä vähenevät, samoin tietysti vielä sitten se, että meidän on vaikea saada tiettyihin ammatteihin, esimerkiksi terveydenhuoltoalalle henkilöstöä. Yhteinen etu olisi varmasti se, että Suomi pystytään pitämään läpi Suomen asuttuna ja elinvoimaisena. Siinä mielessä olisi järkevää ollut, että olisi jo päästy kokeilemaan tätä hyvitysjärjestelmää. Täällä tosiaankin esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuoltoalalla hammaslääkärit, sairaan- ja terveydenhoitajat, lähihoitajat, suuhygienistit, farmaseutit, kuulontutkijat, puheterapeu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2022 vp

tit ja sosiaalihuollon erityisasiantuntijat ja opetuspuolella sitten erityisesti erityisopettajat, lastentarhanopettajat ja luokanopettajat ovat niitä ammattiryhmiä, joista monta kertaa tuolla niin sanotussa maakuntien Suomessa on pulaa. Juuri tämän työllisyystilanteen ja työntekijöitten saatavuuden parantamiseksi tarvitaan monenlaisia erilaisia toimenpiteitä.

Meillähän Pohjoismaissa, esimerkiksi Norjassa, tehdään hyvin vahvaa aluepolitiikkaa sillä, että pyritään varmistamaan, että myöskin harvan asutuksen alueelle erityisesti esimerkiksi Pohjois-Norjassa saadaan työntekijöitä, ja siellä se toteutetaan erilaisilla palkanlisillä ja myöskin erilaisilla etuuksilla. Katson, että valtiontalouden näkökulmasta tämä malli, jossa lähdetäisiin näihin opintotuen hyvityksiin, voisi olla hyvinkin perusteltu. Tämän lakialoitteen tavoitteena on juurikin tämän alueellisen opintolainahyvityksen kautta vastata tähän työvoiman tarpeeseen. Harvaan asutun maaseudun alueelle töihin muuttavat saisivat opintolainansa anteeksi 2 600 euroon vuosittain, ja sitten kun riittävän kauan asutaan tuolla alueella, niin silloin tämä tulisi sitten kokonaisuudessaan hyvitettyä. Elikkä tällä hetkellä, kun katsotaan Pohjoismaihin, siellä on monenlaista erilaista porkkanaa, millä pystytään varmistamaan, että saadaan työntekijöitä eri puolille maata, ja Norja on siinä mielessä yksi tällainen esimerkki, joka olisi meille suomalaisille hyvä seurata.

Mallista tehty esiselvitys valmistui tammikuussa, ja se myöskin puolsi tätä asian kokeilua, mutta valitettavasti sitten hallitus tästä asiasta riitautui ja ei vienyt tätä eteenpäin. Toivon, että tämän kristillisdemokraattisen ryhmän tekemän lakialoitteen kohtalo olisi se, että tämä ainakin nyt tässä vaiheessa vaalikautta herättäisi vielä keskustelua ja että voisimme yhdessä viedä tätä asiaa eteenpäin edustaja Hanna Huttusen lakialoitteen kanssa. Toivottavasti saadaan maahan semmoinen hallitus, joka ymmärtää, että meidän on tärkeää pitää huolta siitä, että koko maa pysyy asuttuna ja että ihmiset saavat asua siellä, missä haluavat, ja meillä löytyy myöskin palveluja ja tarvittavaa työvoimaa eri puolilta Suomea. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Simula.

18.14 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Essayahille tästä tärkeästä lakialoitteesta.

Maaseutumaisten alueiden työvoimapula ja pärjääminen huolettavat laajasti, ja uhkakuvat on tunnistettu. On edelleen todettava, että oli erittäin kova takaisku Itä- ja Pohjois-Suomelle, ettei hallitus saanut edistettyä alueellista opintolainahyvityskokeilua tällä vaalikaudella, vaikka asiassa piti olla parlamentaarinen yhteisymmärrys.

Monella nuorella aikuisella kaippuu kotiseudulle on suurta, mutta paluumuutto ei ole välttämättä tarpeeksi kannustavaa tai muuten mahdollista. Etelä-Suomen imu on kovaa etenkin opiskelupaikkojen keskittymisen vuoksi ja palvelutarjonta toki aivan toista luokkaa muutenkin kuin pohjoisessa. Samaan aikaan maaseudulla on työvoimapulaa aloilla, jotka ovat koko Suomen viennin ja pärjäämisenkin kannalta elintärkeitä. Pulaa on myös sosiaali- ja terveysalan sekä opetusalan henkilöstöstä. Itä- ja Pohjois-Suomen asuttuna pitämisessä on myös omat turvallisuuspoliittiset näkökulmansa.

Itä- ja Pohjois-Suomesta etelämpään opiskelujen perässä muuttaneen nuoren aikuisen turvaverkot ja kotiseutu sijaitsevat useasti siellä kotipaikkakunnilla maaseudulla. Turvaverkot eli esimerkiksi omat vanhemmat, isovanhemmat ja muut sukulaiset ovat taas tärkeitä perheen perustamisen näkökulmasta. Kun nuorella perheellä on esimerkiksi isovanhemmat lähellä, myös arki sujuvoituu ja lapsien hoidossa on mukana useita aikuisia. Muutto takaisin kotiseudulle voisi siis parhaimmillaan parantaa syntyvyyttä, ja sitä kautta palvelut

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2022 vp

pystyttäisiin kunnissa järjestämään, kun alueelle muuttaisi työssäkäyviä nuoria aikuisia ja lapsiperheitä. Se olisi positiivinen itseään ruokkiva kierre. Ei ole Suomen etu, että maaseutu tyhjenee eikä palveluita pystytä järjestämään. Kuten perussuomalaisten tuoreessa maaseutupoliittisessa ohjelmassakin todetaan, tärkeintä on, että koko Suomi pärjää.

Arvoisa puhemies! Harvaan asuttuja alueita koskevan opintolainahyvityksen lisäksi tarvitaan tietenkin myös muita toimia, mutta vähintään kokeilu siitä on saatava seuraavaan hallitusohjelmaan. Keskustelua muista toimista on jatkettava ja tietenkin on myös pantava toimeen. On olennaista kehittää monin eri tavoin maaseutua, sen saavutettavuutta ja esimerkiksi tietoliikenneyhteyksiä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Vikman.

18.16 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Tätä alueellista opintolainahyvitystä perustellaan työvoimapulaan vastaamisella. Tämä argumentti ei kerta kaikkiaan ole uskottava. Se unohtaa sen, että työvoimapula ei koske vain syrjäseutuja vaan mitä suurimmissa määrin myös kasvukeskuksia. Malli entisestään syventäisi työvoimapulaa kasvukeskuksissa esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon sektoreilla.

Alueellinen opintolainahyvitys on epätasa-arvoistava. Opintolainahyvityksen on kohdeltava jokaista opiskelijaa yhdenvertaisesti, eikä siitä saa tulla aluepolitiikan väline. Opintolaina ja opintolainahyvitys ovat koulutuspolitiikan välineitä. Koko opintotuen ja opintolainan tarkoitus on turvata opiskelijan opintojen aikaista toimeentuloa. Tarkoitus on turvata jokaiselle suomalaiselle tasa-arvoinen mahdollisuus opiskella niin pitkälle kuin omat kyvyt ja ahkeruus vievät, ja opiskelumahdollisuudet eivät saa riippua opiskelijan taustasta tai varallisuudesta. Opiskelijoita ei saa asettaa epätasa-arvoiseen asemaan. Tämä ehdotettu alueellinen opintolainahyvitys kohtelisi opiskelijoita epätasa-arvoisesti niin asuinpaikan kuin opiskelualan mukaan. On nimittäin useita aloja, joilla ei ole edes teoreettista mahdollisuutta työllistyä minnepäin maata tahansa, vaikka sitten muuttohaluja löytyisikin tai halua hyödyntää tätä hyvitystä. On myös huomattava, että Suomen ylioppilaskuntien liitto ja Suomen opiskelijakuntien liitto ovat suhtautuneet erittäin kriittisesti alueelliseen opintolainahyvitykseen.

Arvoisa puhemies! Pidän tärkeänä sitä, että meillä Suomessa — kun olemme pieni maa, jonka menestys maailmalla perustuu korkeaan osaamiseen ja siihen, että jokaisella taustasta riippumatta on mahdollisuus opiskella — pidetään opintotuki ja opintolaina nimenomaan koulutuspolitiikan välineenä, ei tehdä siitä aluepolitiikan välinettä.

Ja mitä tulee opintotukeen yleensä, niin kannatan sitä, että ensi vaalikaudella — mielellään jo ensi vaalikaudella — tehdään opintotuella kokonaisuudistus, niin että se palvelee tätä tarkoitustaan mahdollisimman hyvin, ja että samalla myös tarkastellaan edelleen sitä, onko meillä varaa parantaa opiskelijoiden edellytyksiä tehdä töitä entisestään tulorajoja korottamalla, vaikkakin oli hyvä, että hallitus nyt viimein tuli kokoomuksen linjoille ja korotti niitä tulorajoja pysyvästi.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kankaanniemi.

18.20 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Me emme pysty pitämään koko Suomea asuttuna, mutta me pystymme vahvasti vaikuttamaan siihen, että koko Suomi on asumiskelpoinen. Ja asumiskelpoisuuden yhtenä edellytyksenä on se, että siellä on riittä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2022 vp

vät julkiset peruspalvelut. Tällä hetkellä ja viime vuosina, tälläkin vaalikaudella, tämä tilanne on mennyt voimakkaasti huonompaan suuntaan. Meillä on yhä laajempia alueita, joissa asumisen perusedellytykset ovat menneet niin alas, että ihmisillä ei ole jokapäiväistä turvaa. On alueita, joilla ei ole yhtään lääkäriä, ei ole ensimmäistäkään pätevää opettajaa, ei ehkä pätevää kotisairaanhoidajaa. Kun tätä tilannetta vertaa eteläisen Suomen palveluverkkoon, niin olemme aivan eri maailmassa kuin mistä tuossa äskeisessä puheenvuorossa edustaja Vikman puhui. Eteläisessä ja Ruuhka-Suomessa on yksityisiä palveluja, on monenlaisia mahdollisuuksia ihmisillä saada niitä, mutta meillä on todellakin laajoja alueita, joilla ei niitä enää ole. Siksi on viimeinen hetki tähän asiaan tarttua ja etsiä ratkaisuja, joilla voitaisiin tilannetta korjata.

Täällä on mainittu, että Norjassa on erilaisia malleja. Muistan, että täällä itsekkin olen puhunut joskus 20—30 vuotta sitten, ja moni muukin, Norjan aluepoliittisista tukimuodoista. Siellä on syrjäseutulisää, verohelpotuksia ja sitten myös tällaista opintolainan hyvitys- tai anteeksiantojärjestelmää ja vastaavia tekijöitä. Saattaa olla jopa lapsilisäporrastuksia ja niiden tyyppisiä. Näitä ei ole Suomessa haluttu ottaa edes kokeiluun puhumattakaan pysyvistä järjestelmistä. Nyt on syytä selvittää ja seuraavan hallituksen vakavasti suhtautua tähän, että nämä otettaisiin esille ja mahdollisuudet käytettäisiin.

Arvoisa puhemies! En nyt ole ihan tietoinen siitä, mitä nykyisen hallituksen ohjelmassa tästä asiasta sanotaan, kun oletan, että keskusta, joka luopui tuosta tavoitteesta jokin aika sitten tämän asian hoitamisessa, sai sinne hallitusohjelmaan 11 tavoitettaan. Kun puolueella oli kuulemma 10 vaatimusta, niin 11 meni läpi, kun Rinne silloin otti kaiken, mitä toivottiin, ja sai näin hallituksen pystyyn suurena toiveiden tynnyrinä ilman rahoitusta juuri mihinkään — velalla hoidettu kaikki. Ehkä edustaja Ovaska voi kertoa, onko tämä keskustalle tärkeä asia ja onko tämä hallitusohjelman mukainen asia.

Arvoisa puhemies! Kannatan siis lämpimästi, että tätä asiaa viedään eteenpäin. Nyt olemme siinä vaiheessa vaalikautta, ettemme enää tätä pysty toteuttamaan. Mutta tämä lakialoite ja edustaja Huttusen lakialoite, joka oli taannoin käsittelyssä, ovat arvokkaita asioita nostamaan keskustelun esille, ja niin toivon, että tämä opintolainan alueellinen hyvitysjärjestelmä voisi olla jatkossa yhtenä keinona turvata ja parantaa ja osittain jopa palauttaa keskeisiä julkisia palveluita noille alueelle, jotka taantuvat ja jotka ovat tällä kaudella kärsineet hallituksen olemattomasta ja erittäin huonosta aluepolitiikasta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Ovaska

18.24 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä hallitus on tehnyt pääosin hyvää aluepolitiikkaa, ja tämäkin oli siinä tavoitteena, mutta hallituksen sisäisten erimielisyyksien takia — niin kuin edustaja Essayah täällä hyvin totesi — tämä keskustan tavoite jäi toteutumatta. Voin sanoa, että siellä oli sellaisia asioita, että jos tämä olisi hyväksytty, niin siellä olisi tullut vahingollisia asioita Suomelle taloudellisesti ja erityisesti, taisi olla, tuonne yrittäjäpuolelle, joten katsoimme tässä tilanteessa, että on järkevämpää panostaa suomalaiseen yrittäjyyteen ja meidän kansantalouteen ja tätä sitten jättää seuraavalle hallitukselle. Tämä esityshän sai silloin lähtölaukauksensa harvaan asuttujen alueiden parlamentaarisen työryhmän työstä. Se oli käsittääkseni siellä ihan yksimielisesti hyväksytty, ja siksi sillä on hyvin laaja tuki.

Minusta edustaja Vikman puhui vähän väheksyvästi näistä syrjäseuduista ja siitä, miten pitäisi vastata siihen pulaan, mikä siellä nyt työvoimasta on. [Sofia Vikman: Täsmä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2022 vp

kää!] Jos ajatellaan, että meillä on oikeasti alueita, kuntia, joissa esimerkiksi on muutama iso työllistäjä, missä ei synny lapsia ja missä ei ole välttämättä toisen asteen koulutustakaan ihan siinä omassa kunnassa mutta missä on hyvin vahvat perinteet ja työllistäviä yrityksiä, niin silloin tarvitaan erilaisia työkaluja sen työvoiman houkuttelemiseen. Silloin meidän pitäisi hakea yhdessä keinoja eikä vain todeta niin, että väestö keskittyy ja se on tosiasia ja eletään sen mukaan. Minun mielestäni autetaan yrityksiä ja yritetään miettiä heidän kanssaan yhteistyössä, miten pystytään esimerkiksi oppisopimuksella tai muilla tavoilla sitten tukemaan ja hommaamaan työvoimaa.

Mutta sanon sen, että eihän tässä voida myöskään ajatella harvaan asuttuja alueita vain sillä tavalla, että ne ovat kaukana jostakin keskusta-alueista. Kyllä meillä ihan sama työvoimapula on esimerkiksi tuolla Pirkanmaalla keskusta-alueissa, niin kuin täällä on todettu, mutta se on myös keskusta-alueiden ulkopuolella. Kun ajatellaan, että lähdetään tuolla Pirkanmaalla sivummalle, niin siellä väki vähenee ja yritysten tarve on todellinen.

Mielestäni seuraavan hallituksen on nyt ennen kaikkea puututtava tähän ongelmaan. Siinä on sitten mietittävä kaikki keinot, miten saadaan työvoimaa ja osajia kotimaasta ja miten heitä sitten saadaan houkuteltua myös ulkomailta. Erilaisia kokeiluja kannattaa mielestäni tehdä, ja kiitänkin edustaja Essayahia tästä lakialoitteesta, koska ilman tällaisia avauksia me laitetaan hanskat tiskiin ja ajatellaan, että mennään vaan maailmanmenon mukana — vaan ei: meillä pitää olla myös lainsäätäjänä kykyä esittää avauksia, jotka tukevat sitä paikallista elinkeinoelämää.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Essayah.

18.27 Sari Essayah kd: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kiitoksia kollegoille, jotka ovat pääosin tukeneet tätä aloitetta. Kyllä ajattelen, niin kuin edustaja Ovaska tuossa sanoi, että siis se työvoimapula on tosiasia ihan joka puolella Suomea, mutta ei kannata väheksyä sitä, etteikö meidän pitäisi sitä työvoimapulaa ottaa myöskin siellä harvemman asutuksen Suomessa tosissaan. Ja usein on juuri näin, niin kuin edustaja Ovaska kuvasi, että siellä saattaa olla esimerkiksi jonkun tietyn alan vahva työllistäjä, ja sitten tullaan näihin puolisotyöpaikkoihin ja siihen houkuttelevuuteen siirtyä sinne alueelle perheineen ja asettautua asumaan. Varmasti kaikkia tällaisia erilaisia porkkanoita on järkevää yrittää kehittää ja miettiä sitä, mikä varmistaisi sen, että meillä todellakin sitten ne yritykset, jotka siellä ovat, saavat monipuolisesti ja hyvin työvoimaa.

Tämän historiasta sen verran totean, että ihan tämän vaalikauden alkupuolella tein tästä kirjallisen kysymyksen. Olin lukenut siitä Norjan opintotukimallista ja siitä hyvitysmallista siellä ja tein siitä kirjallisen kysymyksen, ja silloinen opetusministeri Kurvinen oli sitten vastaamassa siihen ja totesi, että tähän kuulostaa hyvältä idealta ja tätä varmasti kannattaa selvittää. Sitten tosiaan tämä parlamentaarinen työryhmä, joka on myöskin tuonut tämän asian yksimielisesti ja halunnut tätä lähteä edistämään, on ollut tässä takana, ja siinä mielessä jotenkin toivon, että voi kun tämä nyt tosiaankin vaikka kokeiluluontoisena lähisi menemään, ja minä en usko, että me hävittäisiin Suomea siinä yhtään mitään, jos me lähdetäisiin viemään tätä asiaa eteenpäin ja katsottaisiin, millä tavalla se tietyillä alueilla toimii.

Ylipäättänsä ajattelen aluepolitiikasta, että on tietyllä tavalla vähän sellaista vanhanai-kaista aluepolitiikkaa lähteä siitä, että kannetaan jotakin rahoitusta tai jotain muuta jollekin alueelle, vaan tulisi lähteä mieluummin siitä, että siellä alueella on ne potentiaalit

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2022 vp

olemassa ja sitten yritetään erilaisilla insentiiveillä näitä potentiaaleja lähteä nostamaan, ja tulisi huomioda se, että siellä on niitä hyviä ja isoja vahvuuksia, ja pitää huoli, että esimerkiksi juurikin alueen työpaikat täyttyvät ja että eri puolilla Suomea meillä on mahdollisuus saada palveluita.

Edustaja Kankaanniemi sanoi myöskin hyvin viisaasti, että emme me voi pitää koko Suomea asuttuna vaan mahdollistaa sen asumisen. Tänä päivänä tuntuu haja-asutusalueilla juuri se, että ne ihan perustavaa laatua olevat palvelut kun karkaavat sieltä, niin ihmisillä ei ole ikään kuin sitä mahdollisuutta asettautua, heiltä viedään ne tärkeimmät arjen palvelut, ja siksi kaikkia näitä tällaisia kokeiluja minun mielestäni olisi järkevää viedä eteenpäin.

Äskeisessä kohdassa, kun puhuimme tuosta Valtiontalouden tarkastusviraston kertomuksesta tai siitä annetusta mietinnöstä, olimme kovinkin suopeita kokeilukulttuurille, niin miksipä ei myöskin tässä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Vikman.

18.30 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Nähdäkseni tässä keskustelussa kukaan ei ole puolella sanallakaan väheksynyt harvaan asuttujen alueiden ongelmia. Senpä takia tämä keskustelu on varmasti hedelmällisempää, jos edustaja Ovaskakaan ei vääristelee muiden edustajien sanomista. Se, mitä totesin, on kiistaton fakta, eli työvoimapula ei koske vain syrjäseutuja vaan mitä suurimmassa määrin myös kasvukeskuksia. Jos katsotaan esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon alaa ja viimeisimpiä otsikoita lähiajoilta liittyen osajapulaan, niin tätä faktaa kai kukaan ei voi kiistää. Se ei väheksy syrjäseutujen asiaa millään tavalla.

Mutta mitä tulee opintotukeen, niin pidetään se koulutuspolitiikan välineenä, ei laiteta opiskelijoita keskenään eriarvoiseen asemaan ja kunnioitetaan myös Suomen ylioppilaskuntien liiton ja Suomen opiskelijakuntien liiton näkemyksiä, jotka koulutuspoliittisesta näkökulmasta ovat suhtautuneet hyvin kriittisesti tähän alueelliseen opintolainahyvitykseen.

Ja mitä tulee sitten harvaan asuttujen alueiden asiaan, niin meillä on varmasti monia muita toimivia keinoja huolehtia näiden alueiden elinvoimasta ja ruokkia sitä, että nämä alueet pystyvät hyödyntämään omia mahdollisuuksiaan, mutta ei tehdä sitä suomalaisen koulutuspolitiikan kustannuksella ja laittamalla opiskelijoita eriarvoiseen asemaan. Kuten sanottu, tämä alueellinen opintolainahyvitys kohtelisi opiskelijoita epätasa-arvoisesti niin asuinpaikan kuin opiskelualan mukaan, koska on useita aloja, joilla ei ole edes teoriassa mahdollisuutta työllistyä ja muuttaa minnepäin Suomea tahansa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kankaanniemi.

18.32 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Sikäli kun olen tietoja vuosien mitaan Norjasta saanut, niin siellä kokemukset näistä tämän tyyppisistä houkuttimista ja kannustimista ovat toimineet varsin hyvin ja tehokkaasti. Pohjois-Norja, Ruijan alue, on pystynyt pitämään yhteiskuntaa ja julkisia palveluja yllä. No, joku voi sanoa, että Norja on niin rikas maa, että sillä on kaikkeen varaa, ja näinkin tietysti on, mutta ei meilläkään ole kyllä todellisuudessa varaa päästää laajoja alueita tyhjenemään. Se on turvallisuuskysymys: ihan ulkopolitiittisesti tai turvallisuuspoliittisesti on tärkeää, että maa on asuttuna. Se on luonnonvarojen hyödyntämisen kannalta erittäin tärkeää, ja on oikeudenmukaista niitä ihmisiä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 156/2022 vp

kohtaan, jotka ovat sinne syntyneet ja siellä elävät, että he saavat julkiset peruspalvelut, jotka nyt ovat äärimmäisen uhattuina juuri sen tähden, että työvoimapula koettelee ainoita palvelupisteitä näillä alueilla — tai siis työvoimaa, jota ei siellä ole sen jälkeen yhtään — ja se on iso kysymys, ja näitä toivoisin kokoomuksenkin miettivän, jos kokoomuksella vielä turvallisuus- ja luonnonvara- ja työllisyys- ja yrittäjyysnäkemykset ovat suomalaisten puolella eivätkä vain jossakin Brysselin byrokratiassa.

Arvoisa puhemies! Vielä kolmas huomio: Edustaja Ovaskalta kyllä kysyn, miksi te annoitte juuri tässä asiassa periksi hallituksessa ja totesitte jotakin jostakin muusta, minkä sitten saitte ikään kuin turvattua ja joka ymmärtääkseni oli aika lailla tätä etelän hyväosaisten etua painottavaa toimintaa. Miksi juuri tämä Pohjois-, Itä- ja Keski-Suomen ja myös Pirkanmaan reuna-alueille tärkeä asia sai mennä ja jäädä hoitamatta?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Ovaska.

18.35 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa herra puhemies! Siellä taisivat olla nämä arvonnousuverot ja kaikki muut samoissa paketeissa, mistä olisi ollut vain enemmän hallinnollista taakkaa ja kustannuksia valtiolle, eli hyvä, että ne sieltä pöydältä otettiin pois. Muuten edustaja Kankaanniemi oli puheenvuorossaan täysin oikeassa kyllä, eli allekirjoitan noita esimerkkejä Norjasta.

Ehkä kokoomuksen suuntaan sanoisin vain sen, että toivoisin, että teidän puolueeltanne tulisi painokkaammin puheenvuoroja myös syrjäseutujen puolesta, että kehitetään sitä opiskelua siellä, kehitetään työpaikkoja, panostetaan elinvoimaan myös kaupunkiseutujen ulkopuolella.

Täällä mainittiin esimerkiksi opintotuen kokonaisuudistus, jota kokoomus haluaa ensi vaalikaudella toteuttaa. Mehän tiedämme, että kokoomuksen opintotukiuudistukset ovat olleet aina leikkauksia opintotukeen ja siirtymistä lainapainotteisuuteen. [Sofia Vikman: Ei pidä paikkaansa!] Eli tätä suomalaiset opiskelijat seuraavalla vaalikaudella saavat, jos kokoomuksesta tulee pääministeripuolue.

Toivon, että kokoomus sitten tekisi sitä järkevää aluepolitiikkaa esimerkiksi panostamalla liikenteeseen syrjäseuduilla ja teiden kunnossapitoon. Tässä ehkä hiukan kiritystä tuolle gallupjohtajalle.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.